

Залучення до оцінки перевірюваних маток дозволить:

- скоротити кількість основних маток, покритих перевірюваними кнурами;
- розширити материнську основу з 3 до 8 свиноматок, що дозволить робити висновок про поєднаність генотипу оцінюваного кнура з загальним груповим генотипом заводського стада;
- підвищити ефективність селекційної роботи за рахунок ремонту маточного поголів'я свинками, оціненими за власною продуктивністю з урахуванням не тільки енергії росту і товщини шпику, але й витрат кормів;
- скоротити інтервал між поколіннями, що забезпечить підвищення інтенсивності селекції за рахунок прискорення зміни поколінь.

Для проведення комбінованої оцінки племінної цінності свиней необхідно розробити технологічний проект селекційно-технологічної станції, експлуатація якої дозволить відмовитися від будівництва окремо контрольно-випробувальних станцій і елеверів, що значно скоротить витрати на оцінку племінної цінності свиней.

Існуючі в Україні контрольно-випробувальні станції цілеспрямовано використовувати для проведення порівняльних випробувань порід, типів, кросів та спеціалізованих ліній, а елевери – для вирощування й оцінки кнурів, якими будуть комплектуватися держплемстанції і племпідприємства.

Бібліографічний список

1.Коряжнов Е.В. Разведение свиней в хозяйствах промышленного типа // М.:Колос, 1977.– 304 с.

2.Грудев Д.И. и др. Значение фенотипа маток в селекции свиней на многоплодие // Весник с.-х. науки.– 1982.– № 6.– С. 78–82.

Предлагается комбинированный метод оценки племенных качеств свиней.

The new method of combination to estimate breeding value of pigs are proposed.

УДК 636. 22/28. 034. 061

СЕЛЕКЦІЯ ЧЕРВОНО–РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ ЗА ЕКСТЕР'ЄРНИМ ТИПОМ

Л.М. Хмельничий

Черкаський інститут агропромислового виробництва УААН

Викладено результати оцінки корів української червоно–рябої молочної породи з використанням методики лінійної оцінки екстер'єру

червоно–ряба молочна порода, лінійна оцінка, екстер'єр, тип, статі екстер'єру, бал, надій

Невід'ємним елементом селекції в процесі удосконалення новостворених порід і типів молочної худоби є оцінка та добір тварин за екстер'єрним типом.

Розроблена нами методика лінійної оцінки молочної худоби [1,2] ґрунтується на визначенні ступеня вираженості конкретної ознаки екстер'єру в порівнянні з бажаним її виразом за єдиною кількісною шкалою і відповідає вимогам світових стандартів. Методика складається із двох систем: 100-бальної оцінки і лінійного описування статей екстер'єру.

Класифікація за 100-бальною системою враховує сумарну оцінку чотирьох комплексів селекційних ознак, кожен із яких має свою вагову частку при визначенні загальної оцінки (молочний тип – 15%, тулуб – 20%, кінцівки – 25% і вим'я – 40%).

Система лінійного описування включає 14 основних ознак екстер'єру з оцінкою за 9-бальною шкалою. Середню та оптимальну вираженість ознаки оцінюють у 5 балів, а екстремальні біологічні відхилення – 1 і 9.

Запропонована нами система лінійної оцінки екстер'єру корів використовується з 1997 року в племінних господарствах з розведення червоно- та чорно-рябої молочної худоби Черкаської області.

У табл. 1 наведено результати оцінки корів-первісток української червоно-рябої молочної породи, що належать провідним базовим господарствам – ПЗ СТОВ “Маяк” Золотоніського, ПГ ТОВ “Промінь” Черкаського та ПГ ВАТ “Старий Коврай” Чорнобаївського району.

1. Результати оцінки корів-первісток української червоно-рябої молочної породи за 9-бальною шкалою, бал

Ознака екстер'єру	ПЗ СТОВ “Маяк” (n = 137)		ПГ ТОВ “Промінь” (n = 95)		ПГ ВАТ “Старий Коврай” (n = 89)	
	M±m	Cv	M±m	Cv	M±m	Cv
Висота в крижах	5,4±0,15	33,8	3,4±0,17	48,0	4,1±0,19	43,4
Глибина тулуба	6,2±0,11	21,1	5,7±0,11	19,1	5,1±0,12	21,8
Положення крижів	5,5±0,07	15,9	5,3±0,09	17,1	5,4±0,11	18,7
Ширина задуги	5,5±0,10	20,9	4,9±0,12	24,6	5,7±0,14	23,4
Кут тазових кінцівок	5,3±0,09	18,8	5,4±0,09	15,8	5,4±0,06	10,7
Ратиці	5,0±0,06	14,8	4,9±0,06	12,3	4,7±0,10	19,9
Прикріплення передньої частини вимені	5,7±0,08	15,8	5,8±0,10	17,1	5,8±0,10	16,8
Прикріплення задньої частини вимені	4,1±0,12	35,8	4,6±0,11	23,1	4,1±0,13	30,1
Центральна зв'язка	4,9±0,13	30,5	4,7±0,16	33,7	5,5±0,15	25,3
Глибина вимені	5,3±0,11	23,4	5,9±0,10	16,4	6,4±0,08	11,5
Розміщення дійок	4,1±0,09	26,9	4,7±0,12	25,0	4,9±0,14	26,9
Довжина дійок	5,7±0,08	16,1	5,8±0,12	21,0	5,6±0,09	14,6
Міцність	6,1±0,11	21,5	5,7±0,12	19,9	5,3±0,12	21,0
Вираженість молочного типу	5,7±0,10	21,2	5,4±0,10	18,8	5,5±0,08	14,6

Оцінка корів за 9-бальною шкалою дозволяє об'єктивно виявити стан екстер'єрних статей, що характеризують будову тіла та якість вимені у кількісному виразі. Наведені результати лінійної оцінки свідчать про перевагу первісток ПЗ “Маяк” над ровесницями інших стад майже за всіма ознаками. Особливо виявляється істотна різниця (у 2 та 1,3 бала) при оцінці тварин за

висотою у крижах. Якщо показник висоти, визначений нами як середній для первісток цієї породи, становить 142 см, що оцінюється у 5 балів, то оцінка корів стада ПЗ “Маяк” за цією ознакою на рівні 5,4 бала свідчить про добрий їх ріст та розвиток. При цьому висота в крижах в абсолютному вимірі становить у середньому 143 см. Ровесниці стада ПГ “Промінь” відрізняються низькорослістю, про що свідчать оцінка 3,4 бала та абсолютний промір – 138 см.

Досить істотна різниця на користь корів стада ПЗ “Маяк” спостерігається за ознакою глибини тулуба, добрий розвиток якої характеризує здатність тварин до споживання великої кількості грубих кормів. Найкращим варіантом при оцінці крижів є оптимальний нахил умовно проведеної лінії між маклаками та сідничими горбами на рівні 3–4 см з оцінкою у 5 балів. Відхилення у будь-який бік вважається негативним. Оцінка 5,3–5,5 бала за цю ознаку свідчить про незначну звислість крижів у певної частини оціненого поголів’я в усіх підконтрольних стадах. Показник ширини заду оцінюється відстанню між каудальними виступами сідничих горбів і є найкращим у первісток ПГ “Старий Коврай”, тоді як у ровесниць із стада ПГ “Промінь” він дещо нижчий від середнього. Постава задніх кінцівок визначається їх згином у стрибальному суглобі. Оптимальний кут на рівні 146–148° – найкращий вираз даної ознаки. Оцінка 5,3–5,4 бала свідчить про ухил кута скакального суглоба в значній частини тварин у бік шабlistості.

Продуктивність молочної худоби значною мірою залежить від розвитку молочної системи. Прикріплення передньої частини вимені – одна з важливих ознак. Оцінка 5,5 – 5,8 бала за цю ознаку означає вищу за середню її вираженість і свідчить про міцне прикріплення передніх часток. Прикріплення задніх часток, навпаки, дещо слабкіше, особливо в групах тварин із стад ПЗ “Маяк” і ПГ “Старий Коврай”. Глибина вимені, яка характеризується розміщенням його дна відносно рівня скакального суглоба, має бажану вираженість. За ознакою розміщення дійок група корів із стада ПЗ “Маяк” поступається своїм ровесницям з різницею у 0,6–0,8 бала. При оптимальній довжині дійок на рівні 5 см у оціненого поголів’я вони трохи довші. Тварини червоно-рябої молочної породи відрізняються міцною будовою тіла й вираженим молочним типом.

Для вивчення взаємозв’язку між молочною продуктивністю і екстер’єрним типом нами проведена порівняльна оцінка рівня надою корів в залежності від лінійної класифікації за 100-бальною системою, результати якої подані в табл. 2.

Отримані дані достатньою мірою свідчать, що рівень надою первісток червоно-рябої молочної породи підконтрольних стад знаходиться в позитивній залежності від кількості балів, отриманих за оцінку екстер’єрного типу. Вираженість молочного типу та розвиток тулуба перебувають у тіснішому зв’язку з напрямом продуктивності.

2.Оцінка рівня надою корів в залежності від їх лінійної класифікації за 100–бальною системою

Показник	Рівень надою молока, кг							
	до 3000	3001–3500	3501–4000	4001–4500	4501–5000	5001–5500	5501–6000	6001 і вище
<i>n</i>	15	26	43	41	36	20	10	9
Молочний тип, балів	78,7	80,1	80,4	81,2	81,5	82,8	83,2	84,0
Тулуб, балів	79,4	80,0	79,9	81,0	81,6	81,5	82,1	84,7
Кінцівки, балів	79,3	80,2	80,5	80,8	81,7	80,9	81,9	82,8
Вим'я, балів	78,9	78,2	78,8	79,2	79,8	80,8	81,5	81,0
Загальна оцінка, балів	79,1	79,3	79,7	80,3	80,9	81,3	82,0	82,6
Надій, кг: М	2726	3281	3739	4189	4747	5236	5751	6507
± m	51,8	32,2	24,7	24,1	23,1	34,5	36,8	135

Бібліографічний список

1. Башенко М., Хмельничий Л. Лінійна оцінка екстер'єру корів молочних порід // Тваринництво України. – 1998. – №. 10 – С. 9–12.

2. Зубець М.В., Башенко М.І., Хмельничий Л.М. та ін. Лінійна оцінка екстер'єру корів молочних порід: Метод. вказівки для студентів із спеціальності 7.130.201 – “зооінженерія”. – К.: Видавничий центр НАУ, 2000. – 30 с.

Изложены результаты оценки коров украинской красно-пестрой молочной породы с использованием методики линейной оценки экстерьера.

It is laid here the results of estimation cows of the ukrainian red – and – white dairy breed using the method of linear score exterior.

УДК 636.22/.28.082

МОЖЛИВОСТІ ПРОГНОЗУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-КОРИСНИХ ОЗНАК ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЖИВОЇ МАСИ ТЕЛИЦЬ

В.П.Шабля

Інститут тваринництва УААН

Наведено результати прогнозування десяти господарсько-корисних ознак молочної худоби на базі показників живої маси телиць, які утримувалися в схожих умовах годівлі та утримання. Розроблені моделі розглядаються з точки зору їхньої адекватності і вірогідності.

молочна худоба, жива маса, модель, прогнозування

Жива маса є одним з обов'язкових показників племінного обліку. Як наслідок, існує багато різноманітної інформації про зв'язок її і середньодобового приросту (як тісно зв'язаного з нею показника) з господарсько-корисними ознаками. Причому висновки бувають надто суперечливі, аж до взаємовиключаючих.